

DBC arkitektur AS

Gamlevegen 6
3550 GOL

KULTURHISTORISK MUSEUM Universitetet i Oslo	
Saksb. 1160	Kopi 09 DES. 2005
Ark.: 0620	
Saksnr. 05/2216	Dok.nr.: 1

Holsåsen vest og Holsåsen II - Hol kommune - Varsel om oppstart av reguleringsplan - Rapport fra kulturminneregistrering

Automatisk freda kulturminner

Utviklingsavdelingen har foretatt arkeologiske registreringer av de planlagte byggeområdene for Holsåsen vest og Holsåsen II. Reguleringsområdene grenser til hverandre, når det gjelder området for Holsåsen II omkranser dette en tidligere godkjent reguleringsplan.

Vi viser til vedlagt rapport. Det ble påvist 58 kullgroper og 1 jernframstillingsplass, som alle er automatisk fredete kulturminner jamfør kulturminneloven § 4. b og c. I tillegg vil vi understreke at alle automatisk fredete kulturminner har en sikringssone på minimum 5 meter utenfor dets synlige ytterkant jamføre § 6 i samme lov. Fylkeskommunene har myndighet til å utvide denne grensen dersom vi mener det er behov for det. Dette kan vi komme tilbake til.

Holsåsen vest

Det er innenfor Holsåsen vest registrert et kullgropfelt (lokalitet 1) bestående av 18 kullgroper. Disse ligger lokalisert vest og sør i området ved Kleppe- og Glennestølane. Kullgropene omfatter både små og store groper med voller. Kullgropene 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9 og 20 blir trolig direkte berørt av byggetiltaket slik det fremkommer på det tilsendte plankartet.

Kulturminnevernets krav er at enkeltminner ikke blir liggende inne i et byggeområde slik at de kan bli skadet. Målet er å bevare sammenhengende områder med kulturminner. Dersom det er nødvendig for å få til en utbygging, kan det søkes om dispensasjon fra kulturminneloven for de enkelte kulturminnene som blir berørt.

Til orientering ønsker vi å gi informasjon om saksgang i plansaker med funn:

Når planen er lagt ut til offentlig høring, arkeologisk registrering er foretatt og det er gjort funn av automatisk fredete kulturminner, skjer følgende:

Fylkeskommunens arkeolog sender brev til kommunen om funn som er gjort. Det må deretter være en dialog mellom kommunen og fylkeskommunen om kulturminnene skal legges ut som spesialområde eller om de skal søkes dispensasjon for (dvs. frigivning). Når dette er avklart, må kommunen endre plankartet.

POST ADRESSERES TIL AVDELINGEN - IKKE TIL ENKELTPERSONER

Postadresse
BUSKERUD FYLKESKOMMUNE
Fylkeshuset
N-3020 Drammen

Besøksadresse
Hauges gate 89
E-postadresse
Postmottak@bfk.no

Telefon
32 80 85 00
Internett
www.bfk.no

Telefaks
32808676

Bankkonto
2200.07.13523
Foretaksregisteret
NO 964 951 373

Vår dato
02.12.2005

Vår referanse
05/00500-12

Alle de registrerte kulturminnene skal legges inn på plankartet. Kulturminnene som skal legges ut som spesialområde gis eget symbol på kartet, og kulturminnene som det skal søkes dispensasjon for, skal markeres, men ikke som spesialområde. Kartet sendes så i tre eksemplar til fylkeskommunen. Det nye plankartet og reguleringsplanforslaget sendes Riksantikvaren sammen med en faglig vurdering fra fylkeskommunen. Dette er en søknad etter kulturminneloven § 8.4. ledd.

Riksantikvaren gjør så et dispensasjonsvedtak som formuleres som en reguleringsbestemmelse. Vedtaket sendes fylkeskommunen som tar reguleringsbestemmelsen inn i sin endelige uttalelse til kommunen. Kommunen innarbeider uttalelsen med reguleringsbestemmelser i plandokumentet og planen kan vedtas. Vedtaket sendes så fylkeskommunen som sørger for videre saksgang.

Vi gjør også oppmerksom på at fylkeskommunen har 4 måneders uttalefrist i saker som det er funn av automatisk fredete kulturminner jfr. Kulturminneloven § 9. 2. ledd.

Tiltakshaver har her to alternativer. Byggetiltaket kan endres slik at det ikke kommer i konflikt med de automatisk fredete kulturminnene. Alternativt kan en søke om dispensasjon for de kulturminnene som kommer i konflikt utbyggingen. Flere av kullgropene ligger i nær tilknytning til Kleppstølen og Glennestølanene, det kunne vært ønskelig at en i dette området la inn et større område med formål bevaring. Vi anbefaler tiltakshaver å legge kulturminnene inn på plankartet, slik at vi i et møte kan diskutere nærmere hvilke kullgroper en eventuelt skal søke om dispensasjon for og hvilke som eventuelt skal legges inn som spesialområde med formål bevaring.

Holsåsen II

Det er innenfor Holsåsen II registrert tre kullgropfelt. Lokalitet 2 består av 7 kullgroper og ligger lengst nordøst i området. Kullgropene er generelt små og ligger lokalisert i bjørkeskogen i utkanten av myra. Lokalitet 3 består av 13 kullgroper og et jernvinneanlegg (JV14). Lokaliteten ligger sørøst i området, vest for Steinstølen og sørøst for Øvre-Kløkk. Kullgropene er små og ligger i et terreng med mye stein. Jernvinneanlegget (JV14) ligger trolig innenfor tidligere godkjent reguleringsplan. Lokalitet 4 består av 20 kullgroper og ligger i området sør for Melset og Øvrestølen. Kullgropene består av store groper med synlige voller og en del små groper uten voll.

Utviklingsavdelingen kjenner kun til plangrensen for byggeområdet, og vi kan derfor først uttale oss mer spesifisert når det foreligger kartskisser over selve infrastrukturen for planområdet, dvs. hvor eventuelle hyttetomter og veinett skal ligge innenfor området. Vi ber om at utbygger tar kontakt med oss før saken kommer til offentlig ettersyn, for å diskutere hvor en eventuelt utbygging kan utføres innenfor planområdet. Kulturminnevernets krav er at enkeltminner ikke skal bli liggende inne i et byggeområde slik at de kan bli skadet. Målet er å bevare sammenhengende områder med kulturminner. Dersom det er nødvendig for å få til en utbygging, kan det søkes om dispensasjon fra kulturminneloven for de kulturminnene som vil bli berørt. Kulturminnene som er påvist innefor Holsåsen II ligger konsentrert i tre funnlokaliteter, det er derfor viktig at vi har en dialog på hvor eventuelle spesialområder med formål bevaring skal legges ut.

Vår dato
02.12.2005Vår referanse
05/00500-12

Etter avtale blir timeforbruket og faktureringen bli spesifisert i forhold til de to reguleringsområdene.

Holsåsen vest

I forbindelse med registreringen og etterarbeid ble det totalt brukt 30 timer. Faktura på kr 17.400,- (30 timer à kr 580,-) vil bli sendt fra regnskapsseksjonen snarest.

Holsåsen II

I forbindelse med registreringen og etterarbeid ble det totalt brukt 52,5 arbeidstimer. Faktura på kr 30.450,- (52,5 timer à kr 580,-) vil bli sendt fra regnskapsseksjonen snarest.

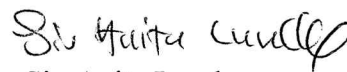
Nyere tids kulturminner

Det ser ut til at både reguleringsplan for Holsåsen vest og Holsåsen II er lagt utenfor stølsområdene. Vi kjenner imidlertid til gamle veier innenfor området, som delvis er merket. Kyrkjevegen er vist på kartet. Vi ber om at det tas hensyn til disse veiene under arbeidet med planen, slik at verken selve veiene eller deres nærmeste omgivelser blir nedbygd.

Med hilsen

Inger Liv Gøytil Lund e f
kulturvernleder

Siv Anita Lundø
arkeolog

Vedlegg:

1 Rapport fra kulturminneregistrering

Kopi til:

Hol kommune

Kulturhistorisk museum, Universitetet i Oslo

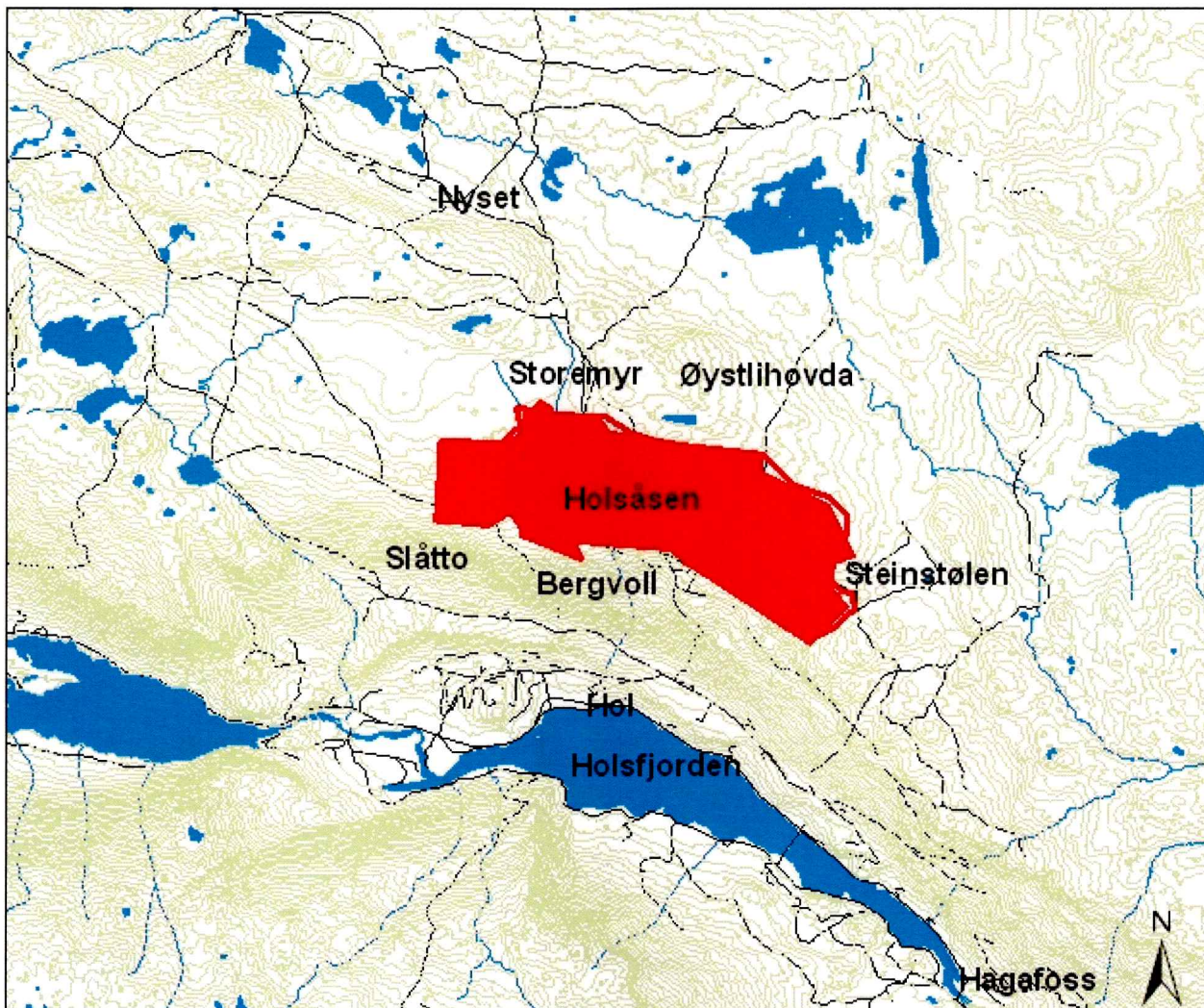
3576 HOL

Postboks 6762 St.Olavspl., 0130 OSLO

Lisbeth Kaas Ambrosen Utviklingsavdelingen

RAPPORT FRA KULTURMINNEREGISTRERING AV UTMARKSOMRÅDE I HOLSÅSEN I HOL KOMMUNE

Fylke	Buskerud
Kommune	Hol
Gårdsnr., Gård	15/3, 17/1 og 17/7 (Holsåsen vest). 15/1, 5,6,7, 15/3.12.28, 16/32 og 16/3,5,6,10,2,7,28,33,34 (Holsåsen II).
Saksnr	05/00500-4714.
Saken gjelder	Varsel om regulering av Holsåsen vest og Holsåsen II
Kartblad	Øk-kart: BN-061-1 og BN-062
Utført av	Vanja Tørhaug, Utviklingsavdelingen, Buskerud fylkeskommune
Utført dato	21.09 - 03.10. 2005

Figur1: Kart over planområdet. Målestokk 1:50000.

1:50 000

Formål og bakgrunn for undersøkelsen

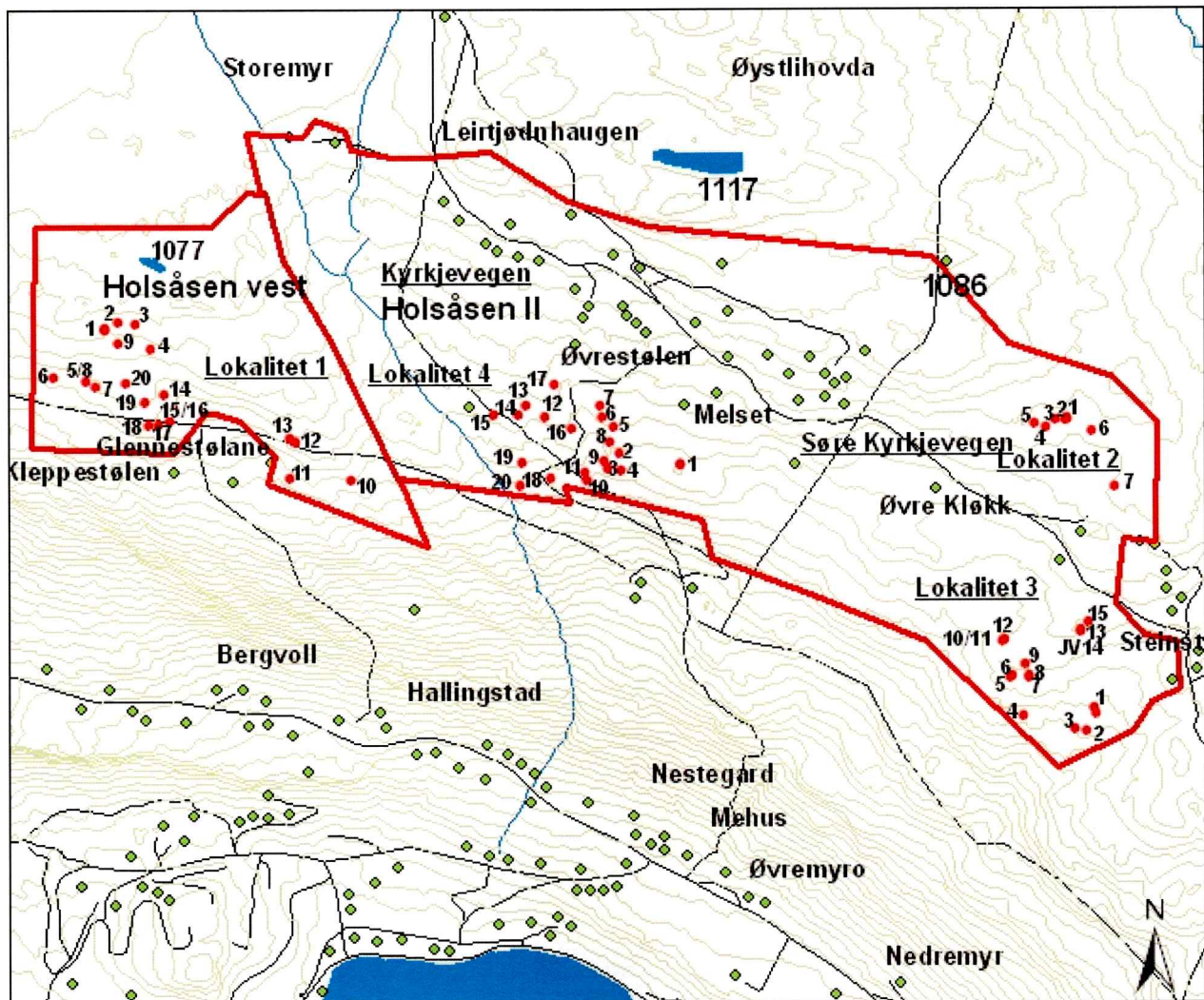
I forbindelse med varsel om reguleringsarbeid ved Holsåsen vest og Holsåsen II i Hol kommune ble det foretatt en arkeologisk registrering av planområdet.

Formålet med denne undersøkelsen var å påvise og avklare forholdet til automatisk fredede kulturminner.

Tidsbruk og bemanning

Undersøkelsen ble foretatt av Vanja Tørhaug. Det ble totalt brukt 67,5 timer i felt, inkludert kjøring og 15 timer til for- og etterarbeid, til sammen 82,5 timer. For Holsåsen vest ble det brukt 22,5 timer i felt og Holsåsen II 45 timer i felt.

Figur 2: Kart over planområdene Holsåsen vest og Holsåsen II med innmålte kullgroper på lokalitet 1, 2, 3 og 4. Et jernvinneanlegg (JV14) ble registrert på lokalitet 3. Målestokk 1:18 000.

1:18 000

Områdebeskrivelse

Planområdet ligger i Holsåsen i Hol kommune og omfatter Holsåsen II og Holsåsen vest. Holsåsen II omkranser en eldre reguleringsplan for Holsåsen og strekker seg fra Steinstølen i øst til området sør for Storemyr i vest. Det nye reguleringsområdet ligger sør og nord for Steinstølen, Øvre Kløkk, Melset, Øvrestølen og området sør for Storemyr. Terrenget er kuppert og største del av området ligger i sørvendt hellende skogsterreng. Det finnes flere myrer spredt innenfor området. Det er generelt svært blokkrikt med mye stein i grunnen og i sør er det stedvis regulære steinurer. Vegetasjonen domineres av bjørkeskog med innslag av gran lengst sør. Ved

Øvre-Kløkk omfatter deler av området dyrket mark. Det høyestliggende området ligger på 1104 moh i nord ved Leirtjødnhaugen og det lavestliggende på 930 moh i sørøst. Holsåsen vest ligger nord for Glennestølane og Kleppestølen og sør for myrområdet i nord. Terrenget er kuppert og ligger på ca 1000 moh i sør og stiger opp til 1077 moh i nord ved myrområdet. Vegetasjonen omfatter hovedsakelig tett bjørkeskog.

Tidligere arkeologiske registreringer

Innenfor den tidligere reguleringsplanen for Holsåsen er det registrert automatisk fredete kulturminner i form av en kullgrop (R1) ca 250 m NV for Steinstølen og ca 50 m ØSØ for hytte 13/42 i overkant av veien. I tillegg går Kyrkjevegen og Søre Kyrkjevegen gjennom planområdet og fortsetter videre sør i området inn i den nye reguleringsplanen for Holsåsen II. Veiene er datert tilbake til middelalderen og er automatisk fredet. De er tidligere kartlagt av grunneigarlaget på Holsåsen i perioden 1993 til 1998.

Registrering av automatisk fredete kulturminner

Det ble sett etter synlige kulturminner på overflaten innenfor planområdene for Holsåsen II og Holsåsen vest. Det ble her lett spesielt etter kullgroper og jernvinneanlegg. Fire lokaliteter med kullgroper ble registrert i områdene, hvorav lokalitet 1 i Holsåsen vest og lokalitet 2, 3 og 4 i Holsåsen II (se figur 2). Et jernvinneanlegg ble registrert og dette ligger i Holsåsen II, lengst øst i området.

I **Holsåsen vest** er det registrert et kullgropfelt, lokalitet 1, med til sammen 18 kullgroper. Disse ligger lokalisert vest i området og nord for og øst for Glennestølane. Ingen kullgroper ble funnet lengst nord i området. Kullgropene omfatter både små og store groper med voller.

I **Holsåsen II** er det registrert tre kullgropfelt. Lokalitet 2 ligger lengst nordøst i området på ca 1030 moh. i et myrområde. Det ble funnet 7 kullgroper her, og disse er generelt små og ligger lokalisert i bjørkeskogen i utkanten av myra. Lokalitet 3 ligger sørøst i området, vest for Steinstølen og sørøst for Øvre-Kløkk. Her ble det registrert 13 kullgroper og et jernvinneanlegg. Kullgropene er små og de ligger i et terreng med mye stein. Jernvinneanlegget (JV14) ligger innenfor tidligere reguleringsplan og ble funnet ved en tilfeldighet. Rett ved siden av anlegget og like i nærheten ligger to kullgroper (13 og 15). Lokalitet 4 ligger i området sør for Melset og Øvrestølen. Det ble registrert 20 kullgroper og disse omfatter både en del store groper med synlige voller og en del små groper.

Jernvinneanlegg (JV14), lokalitet 3:

Anlegget ligger på en skogsflate ca 250 m vest for parkeringsplassen ved Steinstølen. En kullgrop (nr13) ligger 4 m øst for jernvinnenalegget. Slagghaugen har avrundet form, og er bevoskt med småbjørk og brisk. Det var ingen synlige slaggbiter i dagen. Slaggbitene som ble funnet i utkanten av haugen i østre del var små og lette.

Lengde: 6 m (SØ-NV)	Koordinater: X 463210
Bredde: 3 m (ØNØ-VSV)	Y 6720870
Høyde: 0,7 m	

Figur 3: Foto av jernvinnenlegg på lokalitet 3. Sett mot vest.

Tabell over kullgroper i området:

Lokalitet	Kullgrop nr.	Mål	Dybde	Kullag i bunn	Koordinater
1	1	3 x 2,5 m	0,6 m	15 cm	X:460764, Y:6721628
1	2	Ytre: 4 x 3,5 m Indre: 2,8 x 2,3 m	0,8 m	10 cm	X:460800, Y:6721643
1	3	2,7 x 3 m	0,8 m	15 cm	X:460841, Y:6721639
1	4	3,5 x 3 m	0,9 m	15 cm	X:460877, Y:6721578
1	5 (Utgår)				Feilinnmålt (se nr 8)
1	6	3 x 2 m	0,7 m	10 cm	X: 460638, Y:6721508
1	7	Ytre: 4 x 3,5 m Indre: 3 x 2,5 m	0,8 m	5 cm	X: 460743, Y:6721482
1	8	3,5 x 2,7 m	0,8 m	3 cm	X:460719, Y:6721497
1	9	2,5 x 2 m	0,5 m	10 cm	X:460799, Y:6721594
1	10	2,5 x 2 m	0,8 m	10 cm	X: 461381, Y:6721248
1	11	Ytre: 4,5 x 4 m Indre: 2,8 x 2,3 m	0,7 m	10 cm	X:461229, Y:672155
1	12	2,6 x 2 m	0,5 m	1 cm	X:461242, Y:6721344
1	13	2,5 x 2 m	0,7 m	1 cm	X:461228, Y:6721355
1	14	Ytre: 6,5 x 5 m Indre: 3,7 x 3,3 m	1,2 m	5 cm	X:460912, Y:6721461
1	15 (Utgår)				Feilinnmålt (se nr 16)
1	16	4 x 4,5 m	1 m	5 cm	X:460926, Y:6721398
1	17	3 x 3,5 m	0,7 m	5 cm	X:460900, Y:6721386
1	18	Ytre: 4,5 x 4 m Indre: 3 x 2,5 m	0,9 m	5 cm	X:460876, Y:6721387
1	19	4 x 3	0,8 m	tynt	X:460866, 6721443

1	20	3 x 2 m	0,7 m	5 cm	X:460817, Y:6721491
2	1	2,5 x 1,8 m	0,6 m	10 cm	X:463174, Y:6721398
2	2	2,5 x 2 m	0,7 m	1 cm	X: 463171, Y:6721398
2	3	2,5 x 2	0,6 m	1 cm	X:463146, Y:6721397
2	4	2,7 x 2 m	0,6 m	10 cm	X:463123, Y:6721377
2	5	2 x 1,6 m	0,6 m	10 cm	X:463095, Y:6721389
2	6	2 x 1,6 m	0,6 m	5 cm	X:463236, Y:6721366
2	7	2 x 1,5 m	0,6 m	Lite kull	X463293, Y:6721232
3	1	2 x 2 m	0,7 m	tynt	X:463247, Y:6720663
3	2	2,5 x 2 m	0,6 m	Svært lite	X:463223, Y:6720621
3	3	2,5 x 2 m	0,7 m	Lite kull	X:463191, Y:6720624
3	4	2,8 x 2 m	0,6 m	5 cm	X:463063, Y:6720655
3	5	2,5 x 1,7 m	0,5 m	tynt	X:463033, Y:6720750
3	6	2,2 m x 1,5 m	0,5 m	tynt	X:463038, Y:6720757
3	7	2 x 2 m	0,6 m	5 cm	X:463079, Y6720751
3	8	2,5 x 1,5 m	0,5 m	tynt	X:463080, Y:6720759
3	9	2 x 1,5 m	0,6 m	3 cm	X:463071, Y:6720786
3	10 (Utgår)				Feilinnmålt (se nr 11)
3	11	2 x 1,5 m	0,5 m	tynt	X:463012, Y:6720846
3	12	2,5 x 1,7 m	0,5 m	tynt	X:463019, Y:6720849
3	13	2 x 1,5 m	0,5 m		X:463208, Y:6720866
3	15	2,5 x 2 m	0,7 m	5 cm	X:463227, Y:6720892
4	1	Liten kullgrop			X:462204, Y6721285
4	2	Ytre: 6 x 6 m Indre: 4 x 4 m	0,8 m	10 cm	X:462055, Y:6721317
4	3	Ytre: 4 x 4 m Indre: 3 x 2,5 m	1,2 m	5 cm	X:462022, Y:6721277
4	4	4 x 4 m	1,1 m	10 cm	X:462059, Y:6721271
4	5	4 x 4 m	0,9 m	15 cm	X:462037, Y:6721382
4	6	2,5 x 2,5 m	0,8 m	10 cm	X:462009, Y:6721409
4	7	Ytre: 6 x 6 m Indre: 4 x 4 m	0,9 m	15 cm	X:462006, Y:6721433
4	8	2,5 x 2 m	0,6 m	20 cm	X:462027, Y:6721346
4	9	3,5 x 3 m	1 m	10 cm	X:462014, Y:6721296
4	10	2,5 x 2 m	1 m	3 cm	X:461970, Y:6721247
4	11	3 x 2,5 m	0,8 m	5 cm	X:461969, Y:6721266
4	12	3 x 2,5 m	0,7 m	lite	X:467869, Y:6721407
4	13	1,5 x 1,2 m	0,5 m	lite	X:461821, Y:6721434
4	14	3,5 x 3 m	1 m	5 cm	X:461798, Y:6721409
4	15	Ytre: 5 x 4 m Indre: 3 x 2,5 m	1 m	5 cm	X:461739, Y:6721413
4	16	Ytre: 5 x 4,5 m Indre: 3 x 2,5 m	1 m	20 cm	X:461935, Y:6721378
4	17	2,5 x 2 m	0,6 m	tynt	X:461891, Y:6721486
4	18	Ytre: 3 x 2,5 m Indre: 2,5 x 2,5 m	0,7 m	5 cm	X:461879, Y:6721254
4	19	Ytre: 4 x 3,5 m Indre: 2,5 x 2,5 m	0,6 m	5 cm	X:461810, Y:6721293

4	20	3 x 2,5 m	0,5 m	5 cm	X:461805, Y:6721236
---	----	-----------	-------	------	---------------------

Figur 4: Foto av kullgrop 4 på lokalitet 4.

Drammen, 12.10.2005
Vanja Tørhauge

DBC arkitektur AS

Gamlevn. 6
3550 GOL

KULTURHISTORISK MUSEUM Universitetet i Oslo	
Saksb. Ligv	Kopi 2 2 NOV. 2006
Ark.: 0620	
Saksnr. 05/21216	Dok.nr.: 2

ARKIV

Holsåsen II - Varsel om reguleringsplan - Hol kommune - Befaringsrapport fra kulturminnevern

Vi viser til hyggelig befaringsrapport den 27.09.2006 i Holsåsen II med Knut Medhus og Torstein Seim. På befaringsrapporten deltok også var Margrete Simonsen fra Kulturhistorisk museum i Oslo og undertegnede. Saken gjelder registrering av et jernvinneanlegg (ID95576-24) og ei kullgrop (ID95576-22) påvist av grunneier Torstein Seim, vi viser til vedlagt befaringsrapport. Videre ble det diskutert justering for grensen til spesialområdet for lokalitet 4 (ID95576).

Når det gjelder de nyregistrerte kulturminnene bør disse reguleres til å bli spesialområde med formål bevaring. Jernvinna (ID95576-24) vil ligge innenfor en større konsentrasjon av kullgroper som vi allerede har anbefalt å bli regulert til spesialområde med formål bevaring, se vårt brev av den 23.06.2006. Når det gjelder den nyregistrerte kullgropa (ID95576-22) som ligger ved Melset, bør også denne reguleres til spesialområde med formål bevaring. Kullgropa er et automatisk fredete kulturminne og har en sikringssone på minimum 5 meter utenfor dets synlige ytterkant.

Utviklingsavdelingen har i brev av 23.06.2006 anbefalt tiltakshaver å søke om dispensasjon for ei kullgrop ID95576-1. I tillegg ble det ved befaringsrapporten kommet til enighet om at en også skal søke om dispensasjon for kullgrop ID95576-7, dette begrunnelse i at det er gravd ei grøft sør for kullgropa. Det vil derfor være en bedre avgrensning for spesialområdet å legge grensen for området sør for den gravde grøfta. Videre ble det diskutert at en eventuelt søker om dispensasjon for kullgrop ID95576-17 da denne trolig kommer i konflikt ved planlagt bygging av vei.

Dette medfører at det skal søkes om dispensasjon fra kulturminneloven for følgende kullgroper: ID95576-1, -7 og -17. De øvrige kulturminnene innenfor denne lokaliteten (ID95576) skal reguleres til å bli spesialområde med formål bevaring. Dette medfører at teksten utformet for spesialområdene i brev av den 23.06.2006 må oppdateres i henhold til de siste endringene.

Når det gjelder justering av grensen for spesialområdet, innebærer dette en mindre endring i mot nord og øst. Vi anbefaler tiltakshaver at grensen mot øst legges øst for den langstrakte forhøyningen som strekker seg N-S retning. På denne måte får kullgroperne som ligger nede i søket vest for forhøyningen en naturlig avgrensning, se vedlagt kart.

POST ADRESSERES TIL AVDELINGEN - IKKE TIL ENKELTPERSONER

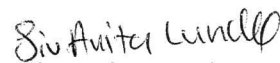
Vår dato
16.11.2006

Vår referanse
05/00500-14

Vi har fått en kullbit av Torstein Seim som han har funnet ved jernvinneanlegget. Seim er svært interessert i å få prøven datert. Kostnadene for en C14-analyser ligger på å kr. 3 100,-. Vi må derfor få en skriftlig bekreftelse på at tiltakshaver ønsker å få kullprøven datert, samt navn og adresse på hvem som skal ha fakturaen tilsendt.

Med hilsen

Inger Liv Gøytild Lund e f
kulturvernleder

Siv Anita Lundø
arkeolog

Kopi til:

Knut Medhus
Kulturhistorisk museum, Universitetet i Oslo
Torstein Seim

3576 HOL
Postboks 6762 St.Olavspl., 0130 OSLO
3576 HOL

KULTURHISTORISK REGISTRERING/BEFARING

Hol kommune Holsåsen

GNR.: 13/3.

SAKSNR: 05/500

Oversiktsbilde som viser jernframstillingsplassens plassering på forhøyningen. Bilde er sett mot sør.

RAPPORT FRA KULTURHISTORISK BEFARING/REGISTRERING

Kommune:		Hol	
Gardsnavn:		Myre Øvre	
Gards- og bruksnummer		13/3	
Kartreferanse		Øko. kart BN-061-5-1, M711 kart blad 1516 II	
Tiltakshaver:		Knut Medhus og Torstein Seim	
Adresse:			
Navn på sak:		Holsåsen II	
Saksnummer:		05/500	
Prosjektnummer:			
Registrering utført:	27.09.2006.2006	Ved:	Siv Anita Lundø
Rapport utført:	10.11.2006	Ved:	Siv Anita Lundø
Autom. fredete kulturminner i området:		1 Kullgrop	Registreringsnummer 95576-22
Nyere tids kulturminner i området:		1 Jernframstillingsplass	95576-24
Fotodokumentasjon:		XXX-XXX	
Faglige konklusjoner:			
☐ Planen er <u>ikke</u> i konflikt med kulturminner.			
Automatisk fredete kulturminner		Nyere tids kulturminner	
☒	Planen er i konflikt	☐	Planen er i konflikt
☐	Ingen synlige, potensiale under bakken	☐	Ikke påvist til nå, nærmere arkivsjekk påkreves
☐	Ikke vurdert	☐	Ikke vurdert
Videre saksgang (for saksbehandler):			
Registreringar		Merknader	
☐	Videre reg. ikke nødvendig	☐	Ingen merknad
☐	Videre reg. nødvendig	☒	Tilråd spesialområde
☒	Reg. fullført	☐	Tilråd dispensasjon
☐		☐	Foreløpig uavklart
Merknader:	Saken gjelder nyregistrering av ei kullgrop og en jernframstillingsplass, funnet av grunneier Torstein Seim. De nyregistrerte kulturminnene vil bli regulert til å bli spesialområde med formål bevaring i forbindelse med reguleringsplan for Holsåsen II.		

BAKGRUNN FOR PLANEN:

Befaringen ble gjennomført da utviklingsavdelingen ved Buskerud fylkeskommune ble kontaktet av grunneier Torstein Seim i forbindelse med nyregistrering av en jernframstillingsplass (ID 95576-24) innenfor planområdet for Holsåsen II. I tillegg ble det påvist ei kullgrop (ID95576-21) like sørvest for Melset.

Befaringen ble gjennomført den 27.09.2006. Tilstede ved befaringen var grunneierne Torstein Seim og Knut Medhus, Margrete Simonsen fra Kulturhistorisk museum i Oslo og undertegnede.

OMRÅDET

Planområdet ligger i Holsåsen i Hol kommune. Planområdet omkranser en eldre reguleringsplan for Holsåsen, og strekker seg fra Steinstølen i øst til området sør for Storemyr i vest. Det nye reguleringsområdet ligger sør og nord for Steinstølen, Øvre Kløkk, Melset, Øvrestølen og området sør for Storemyr. Terrenget er kuppert og største del av området ligger i sørvendt hellende skogstereng. Det finnes flere myrer spredt innenfor området. Det er generelt svært blokkrikt med mye stein i grunnen og i sør er det stedvis regulære steinurer. Vegetasjonen domineres av bjørkeskog med innslag av gran lengst sør. Ved Øvre-Kløkk omfatter deler av området dyrket mark. Det høyeste området ligger på 1104 moh i nord ved Leirtjødnhaugen og det laveste på 930 moh i sørøst.

TIDLIGERE ARKEOLOGISKE REGISTRERINGER

Planområdet for Holsåsen II ble registrert i 2005 av arkeolog Vanja Tørrhaug, hvor det ble registrert tre kullgroplokaliteter (ID95575/1-7, ID95579/1-13, ID95576/-20) bestående av 40 kullgroper.

De nyregistrerte kulturminnene ligger i nærheten av kullgroplokalitet ID95576, og er derfor registrert i Askeladden innenfor dette ID-nummeret.

Innenfor den tidligere reguleringsplanen for Holsåsen er det registrert automatisk fredete kulturminner i form av en kullgrop (R1) ca 250 m NV for Steinstølen og ca 50 m ØSØ for hytte 13/42 i overkant av veien. I tillegg går Kyrkjevegen og Søre Kyrkjevegen gjennom planområdet og fortsetter videre sør i området inn i den nye reguleringsplanen for Holsåsen II. Veiene er datert tilbake til middelalderen og er automatisk fredet. De er tidligere kartlagt av grunneigarlaget på Holsåsen i perioden 1993 til 1998.

BEFARINGENS FORLØP OG RESULTATER

Formålet med befaringsen var å registrere ei kullgrop (ID95576-21) og et jernframstillingsplassen (ID95576-24) på Melset som begge er funnet av grunneier Torstein Seim.

Kullgropa (ID95576-21) ligger like sørvest for Melset, like på grensa mellom den eldre reguleringsplanene for Holsåsen og den nye planen for Holsåsen II.

Ytre diameter: 5,0 m
Indre nedskjæring: 2,5 m
Dybde: 0,65 m
Kullag: 0,20 m
Bunnform: rektangulær

Jernframstillingsplassen (ID95576-24) ble påvist av grunneier da han under rydding av skog fant biter av slagg og en større bit av sjaktmateriale. Grunneieren har fått beholde slaggbitene og biten av sjaktmateriale. Enkelte av slaggbitene hadde antydning rennestruktur på overflaten, noe som tyder på at anlegget kan være fra yngre jernalder/middelalder. Nærliggende kullgrop styrker den typologiske dateringen.

Jernframstillingsplassen ligger i relasjon til kullgroplokalitet (ID95576) registrert i 2005, og var ikke synlig på markoverflaten. Anlegget ligger på toppen av en langstrakt forhøyning orientert NNV-SSØ. Forhøyningen har en lengde på ca 20 m og en bredde på ca 15 m. Ovnsoområdet ble lokalisert på toppen av forhøyningen i form av oppmurt stein med hesteskoform med en lengde på 90 cm og bredde på 65 cm. Steinene hadde en størrelse på 40x20 cm.

Da det ikke var synlig slagghaug på markoverflaten, er anlegget noe vanskelig å avgrense. Det ble stukket med jordbor på selve forhøyningen og på flaten lik nord for anlegget. En sannsynlig avgrensning av anlegget er at det ligger konsentrert på selve forhøyningen, det ble her påvist rester etter kull og slagg. Trolig ligger kullageret lokalisert øst for ovnsområdet, mens slagghaugen ligger vest for ovnsområdet. Videre ble det stukket med jordbor på flaten like nord for anlegget, uten at det ble ikke påvist aktivitetsspor. Det er likevel ikke utenkelig at det kan være rester etter aktivitetsspor her i form av røstesteder, ildsteder eller rester etter tufter. Disse sporene kan være vanskelig å påvise kun ved bruk av jordbor.

Detaljbilder av ovnsområdet, oppmurt med stein

Det ligger ca 15 m nord for jernframstillingsplassen en større stein, ca 50x50 m. På steinen kunne det synes å være mulige huggespor. Det bør ved anledning eventuelt lyses på steinen.

KONKLUSJON

Begge de nyregistrerte kulturminnene skal reguleres til å bli spesialområde med formål bevaring. Når det gjelder jernframstillingsplassen, ønsker tiltakshaver å datere anlegget. Fylkeskommunene fikk ved befaringen en kullbit fra anlegget som skal sendes for datering. Grunneier selv skal bekoste utgiftene ved datering.

DRAMMEN, 10.11.2006

Siv Anita Lundø

Saksbehandler

1:3000

